

ÚJ MAGYAR NYELVEMLÉK:

A németujvári KÁLVINISTA KÁTÉ a XVI.századból.

Közli: P. MAGYAR ARNOLD O. F. M. (Graz)

A. LELŐHELY:

A németujvári (Güssing, Burgenland) ferencesek könyvtárában őrzött 5/75. jelzésű kötet. Nagysága: 8° (163 / 105 mm); kötése fehér préselt fatábla bőrrel bevonva; bepréselt cím "Grammatica Graeca" és az első oldalon kézirásos bejegyzés: Sum STEPHANI BEYTE et AMICORUM" és egy monogramm: S(tephanus) B(eythe) L(apidani). A kötetben sok sorközi és lapszéli jegyzet, főleg latin és görög szöveggel. A következő művek vannak a nyelvemlékkel egybekötve:

1. - Rithmayer: Epitomae... Compendium in octo partes etc. Viennae-Pannoniae. 1524
2. - Rithmayer: Erotemata Gvarini. 1523
3. - Euche Kiriake... Oratio Dominica. Hely és évszám nélkül.
4. - Joh. Caesarii: Dialectica. (Köln?) 1526.

A 2. és 3. nyomtatvány közé van kötve egy magyar kézirat a következő címmel: "Kereztiensegnek fundamentomarol walo rwid tanusag" amely 17 oldal terjedelmű. Előtte egy, utána hat üres lap.

B. TARTALMA:

Egy kis "kátéről" - katekizmusról van benne szó. A szerző kérdések és feleletek ismert formájában a keresztény vallás alaptételeit fejtegeti. A kérdéseket a CONCINATOR, és PREDICATOR teszi fel, a feleleteket pedig a PUER adja. Az első oldalon a kereszténység mibenlétét és 5 alaptételét magyarázza meg, a 2-9. oldalakon a tizparancsolatot veszi elő ismertetésül. A 9-12. oldalakon a Szentháromság tanát fejtegeti, végül a 13-17. oldalakon a Miatyánk imádság hét kérésével foglalkozik.

Tartalmából kitűnik, hogy protestáns kátéval van dolgunk: csak két isteni szentséget ismer el, a keresztséget és oltáriszentséget. (2. old.) Vallja a hit egyedüli üdvözítő voltát, (9. old.) és Isten ingyen megbocsátását. (9. és 16. old.)

C. SZERZŐJE ÉS KORA:

A szövegből nem tűnik ki a kézirat szerzője. Írásmódja némileg egyezik az első címlapon található bejegyzés írástechnikájával "Sum Stephani Beythe et amicorum" BEYTHE ISTVÁN, hírneves protestáns lelkész 1532-ben született a Baranya-megyei Kő községben, innen a mellékneve "Lapidarius". 1555-ben valószínűleg Wittenbergben tanult. 1574-ben Sopronban találjuk, majd 1576-ban BATTHYANY KRISTÓF németujvári kastélyába hívta meg udvari lelkészének, ahol később 1585-ben superintendens lett. 1593-ban áttért Kálvin hitére, amelyen megmaradt haláláig Németujvárott 1612-ben.

Ha BEYTHE ISTVÁN a kézirat szerzője, akkor csak 1555 után írhatta, talán wittenbergi tanulóéveiben. Viszont a kézirat írásmódja és nyelve korábbi időkre utalnak. Remélhetőleg a németujvári ferences könyvtárunkban végzendő további kutatásaink során több fény derül a káté eredetére és szerzőjére vonatkozólag.

Heretienſegrek fondamer
 tomavol walo kwid tanq.
 collocutores concinator
 concinator: Ki-ri-3tu-u waga
 pue-v: Ki-ri-3tu-u waggok
 mywil byzom-toſ un-ſi-ſe
 Ki-ri-3tu-u wagg: pue-v: 33a
 booy na-pi Ki-ri-3tu-kt
 alyamat is fion-kt is
 ... .. CON
 Lang verben fywys o-kt-ri-3
 p-kt fion-kt ... .. p-kt
 Cost-kt ... .. CON:

788. 790. 792. 794. 796. 798. 800. 802. 804. 806. 808. 810. 812. 814. 816. 818. 820. 822. 824. 826. 828. 830. 832. 834. 836. 838. 840. 842. 844. 846. 848. 850. 852. 854. 856. 858. 860. 862. 864. 866. 868. 870. 872. 874. 876. 878. 880. 882. 884. 886. 888. 890. 892. 894. 896. 898. 900. 902. 904. 906. 908. 910. 912. 914. 916. 918. 920. 922. 924. 926. 928. 930. 932. 934. 936. 938. 940. 942. 944. 946. 948. 950. 952. 954. 956. 958. 960. 962. 964. 966. 968. 970. 972. 974. 976. 978. 980. 982. 984. 986. 988. 990. 992. 994. 996. 998. 1000.

788. 790. 792. 794. 796. 798. 800. 802. 804. 806. 808. 810. 812. 814. 816. 818. 820. 822. 824. 826. 828. 830. 832. 834. 836. 838. 840. 842. 844. 846. 848. 850. 852. 854. 856. 858. 860. 862. 864. 866. 868. 870. 872. 874. 876. 878. 880. 882. 884. 886. 888. 890. 892. 894. 896. 898. 900. 902. 904. 906. 908. 910. 912. 914. 916. 918. 920. 922. 924. 926. 928. 930. 932. 934. 936. 938. 940. 942. 944. 946. 948. 950. 952. 954. 956. 958. 960. 962. 964. 966. 968. 970. 972. 974. 976. 978. 980. 982. 984. 986. 988. 990. 992. 994. 996. 998. 1000.

To meko 9 In p... 2

to... con.

fywa az...

3y w... a...

az f... 3y...

biol 3... flyk...

g... a...

at... g... My...

Az Calwan... p...

My... u...

Man az... g...

My... a...

az... pu: f...

allaz... u...

my... u... abba...

12. : Mijgoda az nasodip
 Jaranyolae : pu. i-um-kthw
 13. : w. qind : pvc.
 Mijg kwan twlvont az para.
 pu. az mij nyelwvont kwanja
 az kofij i-um-kthw
 aonvafabol n. monijwk n.
 atkzofijwk velle n. vsk. odijwk
 kwanjan vajtto zam-on nagij
 vjzav. qe. ob nagij pl-hon and
 dizon dolglan az w. z. -25
 v. w. monijwk. Mijgoda az
 av-odijz jaranyolae : pu.
 n. az vmb-kozut az janyvovoz
 v. w. : pvc. : Mijg kwan az
 anyjotaz : pu.

As mij fytjeo ginte-kon. u-
ke k-wanja, as as gogj
yumpuayon ip-muk fytjeo
galgassuk ty mijal mij m. d.
3. u. l. l. w. k. olzary 3. u. f. i. e.
w. g. j. w. k. : m. a. r. k. o. l. w. k. u. b
ip-muk mijndu yo wolkawol
galal agjwuk : p. r. e. : m. i. j. e.
as m. g. j. e. d. j. k. p. a. r. a. n. j. e. : p. r. e.
Aijadar anjadar ty 3. u. l. l. j. e. n. d. e.
za gogju olzaw k-wanul u
fiolde k-mij : p. r. e. : m. i. j. e. k. w. e.
p. r. e. : as k-wanja gogj atjamat
anjankwat f. i. j. e. d. l. m. v. o. n. n. e. p.
tanjtonkwat az dantwak
3. a. w. o. k. a. t. h. f. e. g. a. n. j. u. f. u. b. g. j. u. e.
3. o. l. g. a. l. l. j. u. f. : p. r. e.

pu: m. weroz: pvc: m.
 12 garungoloz: pu: m.
 kwanja gogij kwanja m.
 el m. leyok m. pu. Salljuk m.
 cjalandodjuk zamom / ga: m.
 kwanja - 09 maffoz. pvc.
 Mijoda az nyokij dikt parang.
 pu: fl. barad elin zamom.
 m. kwanja: pvc. Mij kwan m.
 pu: az kwanja gogij kwanja m.
 kwanja m. kwanja m. m.
 m. kwanja maffoz: pvc. Mijoda.
 Az fl. kwanja dikt parang.
 pu: fl. barad dikt kwanja m.
 kwanja m. kwanja m. pvc.
 Mij kwan m. kwanja m.

... die Kwanja 2097 h. ti-
 ... entant hazal 3.000
 ... molua end-jer zamiffan
 ... die Kwanjusk ...
 ... 20. Myrioda az ty 3.edyk parau.
 ... fl. taratouk bi fl. 1.000
 ... 3.000 az bi 3.000 h. anjaly
 ... 1.000 bi 3.000 az bi 1.000
 ... 1.000 az bi 1.000 az bi 1.000
 ... Kwanjusk: 20. Myl Kwan az
 ... 1.000 az bi 1.000 az bi 1.000
 ... 20. Myl taratouk bi 1.000
 ... 1.000 az bi 1.000 az bi 1.000
 ... 20. Myl : predica 2
 ... 1.000 az bi 1.000 az bi 1.000
 ... 1.000 parantouk 2097 az

... ..

YU: ... ..
O: ... ..
Mijet otta ... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

De Symbdo fidci

PRE: ... ..
YU: ... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... 12. ... k az hylunk agazaty
... 3. ... k. hylunk ...
... az ... hylunk ...
... 1. ... k. hylunk ...
... 2. ... k. hylunk ...
... 3. ... k. hylunk ...
... 4. ... k. hylunk ...
... 5. ... k. hylunk ...
... 6. ... k. hylunk ...
... 7. ... k. hylunk ...
... 8. ... k. hylunk ...
... 9. ... k. hylunk ...
... 10. ... k. hylunk ...
... 11. ... k. hylunk ...
... 12. ... k. hylunk ...

... die u gannik zinn te ...
mijt wallez: pre: Jun 32
en zij ook inder rijst van ...
... die boven mij vlij wrenten ...
E segantok zinn hokken
pre: mijnt eke ...
en zijzen hogi rijk in ...
rijst als in ...
vanom die ...
fel tamada ...
Eijl ...
ijk. l. ... pre: mijnt ...
... zinn hokken zinnlijen ...
pre: Jun 32. zijze f zinn hokken
... zinnlijen anija zinnlijen ...

Handwritten text in a cursive script, likely a letter or document. The text is written in a dark ink on a light-colored paper. The script is dense and somewhat difficult to decipher due to its cursive nature. The text appears to be a personal communication, possibly a letter or a document related to a specific event or person. The handwriting is consistent throughout, suggesting it was written by a single person. The text is arranged in several lines, with some lines starting with a capital letter. The overall appearance is that of a historical document or a personal letter.

DE - UTRACIOTE

pre: Myrioda az kruzty...

zoumadyk fondam...

pu: az ymasfaght: pre: My...

az fmasfaght: pu: Ziyem...

walo bi-zid: pre: Zol...

menke az rifub fmaskozny...

Zumst maszonal az w...

Zaladyk rozubem...

y maskozawek: My attyant...

wagj munnjeban...

Solow: f... f... az...

attyantban: pu: Zizh...

f...: pre: Myrioda az...

f...: pu: Z...

...

... k'wan 1881 - m. aze
... wonom 207 mynd 13 z'elvi
... loqon az i'f'unk y'p'p'p'
... 27nd'at'p'k h'og' mynd'
... m'z'p'g'ok el h'ag'g'ak az
... m'ny' p'ha' i'm'at'p'k, ob b'z'p'k
... az 107' d'ho' i'f'unk' az m'y
... i'p'ub' h'p'p'ban h'p'p'k'p'w'
... h'p'p'p'p'k' mynd' er'ok't'p'k'
... m'z'p'k' az m'ap'od'p'k'
... m'p'p' 7m. h'p'p'p' + h'
... or'g'ap'p'k' p'vc' m'y' k'wan' 1881
... az k'wanom h'og' az i'f'unk'
... or'g'ap'p'k' p'vc' az z'elvi
... p'p'k' az m'y' l'ub'ont' el
... -a'w'oz't'p'p'ka az er'd'og'p'k'

or3. qat. ab 3. uty.
az mij 3ijwukz nifusnak
n. nplomaty: pvc. miiroda
3armadyk f. miirodb: pvc.
h. qin th. akarad miiroda
n. b. f. holden pvc. miiro f. wam
abb. pvc. 'aze f. wamom 3oy
miirodb kub. z. k. woy uty.
az f. wamom miirodb miirodb
az 3. wamom miirodb pvc. miiro
az miirodb k. miirodb
pvc. miirodb k. miirodb miirodb
miirodb k. f. wamom ma pvc.
miirodb f. wamom abb.
Aze f. wamom 3oy a.

Yan mekwek yambou fuyaditma
yo bukff... + y3topp...
mekh... yambou gjer...
... 3olmapaz ab mijnd...
ek mekwek is wijlagij

~~...~~ flitkouke-

... : pvc: mijrinda
ab otoudyk f... : pu:

Borjap's meot wotk-jupkz

mijkppu mij ab meot Borjap's
mekwek wotk-jupkz : pvc.

... : pu: az

... az y... y...

... meot

Borjapa mijndu bijmijupkz,

... fl. barajupkz

) / mek

... myn ...
... vor ... pre: myn ...
... zotodijk ... pre:
... myn ...
pre: myn ...
Azz ...
... myn ...
... myn ...
... myn ...
pre: myn ...
... myn ...
... myn ...
... myn ...
... myn ...
... myn ...
... myn ...
... myn ...
... myn ...
... myn ...

4. old.

Mÿchioda az massodik//parancÿolat:PU:istennek newet//heÿoban ne wegied. PRED://Mÿt kÿwan twleonk ez paran.//PU:Az mÿ nÿelwenket kewanÿa//az az hogÿ istennek neveth//gonozsagbol ne mongÿok Ne//aikozogÿwnk wele ne eskeodÿwnk//hamisan raÿta hanem nagÿ//tÿzztesseghel es nagÿ felelemel//bÿzon dologhban az w zenth// neweth mongÿwk:PRED:Mÿcioda az//harmadÿk parancÿolath:PU://Megh emlekezzel az ÿnnepnapot//Zentelnÿ:PRED:Mÿth Kÿwan ez//parancÿolath

5. old.

PU:Az mÿ kÿlseo Zinlekedesw//nket kewanÿa az az hogÿ//ÿnnepnapon is tennek Jgheÿeth//halgaswunk kÿ mÿwel magh// zentetelnk oltarÿ zenthsegeth//wagÿk Jmatkozwonk es//istennek Mÿnden ÿo woltarol//halat agÿwnk. PRE: Mÿ chÿoda//az negÿedik parancÿolath:PU://Atÿadodh anÿadot tÿztellÿed//ha hozzu eletw kewanz ez//feolden lennÿ-PRE:Mÿth Kÿwan//PU: azt kÿwanÿa hogÿ atÿannak//anÿanknak feÿedelmonknek//tanÿtonknok, gazdanknak//Zawokath fogÿauk es bÿwen//Zolgalÿuk:PRE://

6. old.

Mÿchÿoda az eoteodÿk paran.//PU:Ne eolÿ:PRED:Mÿt kÿwan ez.//PU:Az kÿwanÿa hogÿ senkÿth//Megh ne eollÿeonk ne werÿeonk//ne zidogassonk ne Jregÿkedÿonk//hanem nagÿ Zeretettel legÿonk//egÿmashoz. PRE:Mÿcÿoda az hatodÿk paranchÿolat:PU:Ne//paraznalkodÿal:PRED:Mÿt kÿwan ez paranchÿolat:PU://Azt kÿwanÿa hogÿ hazassagnak//Kÿwelesenkÿwel ne kezeskedÿwnk//senkÿt bÿnre ne kÿwanÿwonk//az hogÿ parazna bezetwol//Magwonkat megh oltalmazok//PRE:Mÿcoda az hetedÿk paran.://

7. old.

PU:Ne Wroz:PRED:Mÿt kÿwan ez //parancÿolat:PU:azt//Kÿwanÿa hogÿ senkÿnek marhaÿat//el ne lopÿok ne predallÿwnk ne//cÿalardkodÿwnk hanem Jgazak legÿwnk egÿ mashoz:PRED://Mÿcÿoda az nÿolcÿoadÿk paranc//PU:fele baratod ellen hamÿstanw//ne legÿ:PRED:Mÿt kÿwan ez paranchiolat//PU:azt kÿwanÿa hogÿ ÿgazmondok//legÿenk ne hazwgÿonknæ rogol//mazwnk maasth:PRED:Mÿcioda//Az Kÿlencÿedÿk parancÿolat//PU:fele barathodnak hazath//gonozwl ne kÿwanÿadh:PRED://Mÿt kÿwan ez parancÿlath//

8. old.

PU:Azt kÿwanÿa hogÿ fele//baratonknak hazat Zwleÿet//feldet mol-

mat erdeyēt hamissan//Mýenkke ne kŷwanŷwk lennŷ//PRED: Mýcioda az tŷzedŷk paran.//PU:fele baratodnak se feleseget//se zolgaŷat se zolgalo leanŷath//se eokreth se Zamarat es semmŷ//nemŷ marhaŷat gonozwl ne//kŷwanŷwk:PRED:Mŷt kŷwan ez//paranciolat:PU:Azt kŷwanŷa//hogŷ fele baratonknak semmŷ//nemŷ marhaŷat ne kŷwannak//karth tennŷ:PREDICATOR://Az isten azert atta kŷ az//tŷz parancŷolatot hogŷ az//

9. old.

altal Jdweozwlŷeonk//PU:Nem azert. Mert senkŷ azt//be nem tellŷe-sŷthetŷ:PRED:Hath//mŷert atta kŷ:PU:azert hogŷ//abbol ammŷ bŷnies woltonkath// megh esmerhessŷk:PRED:mŷ altal//kel embernek Jdwezwlnŷ:PU://Az hŷmek altala melŷ az kereztŷen//segnek massodŷk fundamentoma//

DE SYMBOLO FIDEI//

PRE:Mŷcioda az kereztŷen hŷt//PU:Jm ez:En hŷzem hogŷ az en//bŷnem megh bocŷatatoth ŷngŷen//En hŷzem hogŷ az atŷa isten//kegielmesen nekem az kristus//halaerth ŷngŷen, en hŷzem//hogŷ az cristus halaerth enŷem az erek boldogsagh ŷngŷen.

10. old.

PRED:Mellŷek az hŷtnek agozatŷ//PU:ŷm ezek:hŷzeok egŷ istenben//PRED:az isten hanŷ alakban vagŷon//PU:eghben:PRED:Zemelŷben hanŷ:PU://harom attŷa, fiu es Zentlelek//isten:PRED: az hŷt agozattŷaban//mŷt vallaz az attŷa istenrol//PU:ŷm ezt:Hŷzek egŷ istenben//mŷnden ható attŷaban Menniének//feoldnek teremtoŷeben:PRED: //Mŷnth kel azt ertenŷ:PU:// Jmighen:En hŷzem hogŷ//az attŷa wristen teremtetten//az feoldeth mennŷeth es benne//walo mŷnden teremtetten//allatokath:PRED:

11. old.

Az fŷw istennek zemelŷerol//mŷt wallaz:PU:Jm ezt:// En hŷzek iesus cristusban attŷanak//egŷ fŷaban mŷ egŷ wronkban// kŷ fogantattek Zenth Lelektwl//PRED:Mŷnt erteod ezt:PU: Jmŷgh// En hŷzem hogŷ cŷak az cristus//iesus az en magh waltom kezben//ŷarom Kŷen erthem megh hala fel ramoda mennŷebe mene//Kŷt en ŷmmar varok az// ŷtelettren. PRED:Mŷt wallaz//the Zenth Leoloknek Zemelŷreol//PU: Jmezth! Hŷzek Zenth Lelekben// Kereztŷen annŷa Zenth egŷhazban

12. old.

Zenteoknek eggŷessegeth//bwneoknek bochianothŷat testnek// fel-

tamodasath es az ereok// elethethPRED:Mÿnt erted ezt//PU:Jmÿgÿæ
En hÿzem hogÿ//cÿak Zenth Lelek az Hÿtnek//altala zenteol enghi-
emeth bele// az Kereztÿenek keozze cÿak w// esmertetÿ en welem
megh az//Cristusth kÿ altala en nekem//bÿneÿmnek bocÿanattÿa va-
gÿon//testeom az wtolso napon dÿtse//segban fel tamod es az//Ere-
ok eletre menedeo wagÿok.

13. old.

DE ORACIONE PRED:Mÿcioda az Kereztÿensegnek//harmodÿk fonda-
mentoma:PU:az ÿmathsagh:PRED:Mÿcioda//az Imathsagh?PU:Zÿwem
nek istennel//walo bezede:PRED:holoth tanÿt//mÿnket az cristus J-
matkozny:PU:Zenth Mathenal az w konÿwenek//hatodÿk versebenÿgh
hagÿa hogÿ//ÿmatkozwnk:Mÿ attÿank kÿ//vagÿ mennÿekben. PRED:-
Hanÿ dologh felel kenÿergez az mÿ//attÿankban?PU: Heth dologh//
feleol:PRED:Mÿcioda az elsw//kenÿerges:PU:Zenteltessek//te newed
PRED:

14. old

Mÿt kÿwanz ebbe:PU:azt//kÿwanom hogÿ mÿndh ez Zeles//wÿlagon-
az istennek ÿgeÿe//tÿzthan hÿrdettesek hogh mÿnden//nemzethse-
geok el hagÿak az//baiwanÿ isten ÿmadasat es bÿzwnok//az egÿ e-
leo istenben az mÿ//wronk iesus Christusban kÿnek newe// dÿchÿer-
tessek Mÿnd eorokken//PRED:Mÿcioda az massodÿk//kenÿerges:PU:
Jeÿeon the//cszagod.PRED:Mÿt kevanz ebben//PU:Azt kÿwanom hogh-
az isten//erezze hozzank az Zenth//Lelketh kÿ mÿ twleonk el//ta-
woztassa az erdeognek//

15. old.

orzagnat ez zentelÿe megh//az mÿ Zÿwnket cristusnak Eoreok//temp-
lomath:PRED:Mÿcioda az//harmadÿk kenÿerges:PU://legien the aka-
ratod mÿkent mennÿben// es feoldon. PRED:Mÿt kÿwan//ebben:PU:azt
kÿwanom hogÿ//mÿnden Emberek wgÿ engegÿenek//az istennek mÿ-
kent mennÿorzagban//az zenth angÿalok. PRED:Mÿcioda//az negÿed-
ÿk kenÿerges//PU:Mÿ kenÿeronket mÿnden nap//agÿad nekwnk ma.-
PRED://Mÿt kÿwanz abba:PU://Azt kÿwanom hogÿ az isten//

16. old.

agÿon nekwnk ÿambor feÿedelmet//ÿo bekesseget tÿzteosseget//Erek
segeot ÿambor gÿermekeket//hÿw Zolgakat es Mÿndeneketh// Kÿk--
nekwnk ez w ÿlaghÿ//eleteonkben Zÿksegessek:PRED:Mÿcioda//az e-
oteodÿk kenÿerges:PU:Bocÿasdh megh wetkeÿnket//Mÿkeppen mÿ es
megh bocÿathonk//nekenk weteteknek:PRED://Mÿt kÿwanzabban:PU

azt kŷwanom hogŷ az isten ŷngen//az w ŷrgalmassagabol megh//bo-
cŷassa mŷnden bŷneŷnket//kŷnek bizonsagara fele baratŷnknak//

17. old.

Mŷes mŷnden bŷneŷth ŷngŷen//megh bocŷatwnk. PRED:Mŷcioda// az
hatodŷk kenŷerges:PUER//Es nŷ wŷgh mŷnket kŷsertetbe//PRED: Mŷt
kŷwanz ebbe. PUER://Azt kŷwanom hogh az wr isten// ne erezzeon-
mŷreank ŷl nagh//kesertetet kŷben az mŷ eletwnk megh//fogŷatko-
zek Mŷnt ananiasban es Saphiraban. PRED:Mŷcioda az hetedŷk// ke-
nŷerges:PU:de Zabadŷch mŷnketh//mŷnden gonoztwl hertelen halal-
tol, kethseghbe ezestol Eordegktwl//es az eorewk karhozatwol.

18. old.

Plena fide accipitur tacto mu-//-liercula christo.
Solo deo adeptos nos facit esse fides.

ooooo

A SZERKESZTŐSÉGHEZ ÉRKEZETT KÖNYNEK :

HANTOS ELEMÉR : Tatsachen und Meinungen. Ungarn 1848 und 1956. -Schweize-
risches Ostinstitut, Verlag SOI, Bern 1969.

MOLNÁR GÁBOR és HEGYI MARGIT : Négy hágó sziklavadonában. Szépirodalmi
Könyvkiadó Budapest 1970

ZEHN JAHRE ARCHAEOLOGISCHE FORSCHUNG 1958 - 1968. Archaologisches Istitut der Un-
garischen Akademie der Wissenschaften, Budapest 1970

P. KONDOR LAJOS : Századunk reménycsillaga Fatima. - Postulacao-Portugal 1971

IMRE SAMU A felsőöri nyelvjárás. - Nyelvtudományi értekezések 72. szám. - Akadé-
miai Kiadó, Budapest 1971

LÁSZLÓ GYULA : A népvándorlaskor művészete Magyarországon. Corvina Kiadó, Budapest
1971.

Magyar Történelmi Szemle

HUNGARIAN HISTORICAL REVIEW

REVISTA HISTORICA HUNGARA

TARTALOM:

MUNKÁCSI BERNÁT

CTK (Prága)

FEHÉR MÁTYÁS J.

KASSAI WALTER ANNA

FEHÉR MÁTYÁS J.

Az "ngor" népnév eredete

Egy cseh hamisítvány

A "Waltharius manu fortis" hősköltemény avar vonatka

Adatok a Margitsziget művészettörténetéhez

Corvin Mátyás követői Perzsiában

FÓRUM

Hozzászólások Andrassy Kurta J. "Yitairatóhoz". 5. rész.

PÓSA LÁSZLÓ

A római "kopt" oroszlánok

MAGYAR ÉRTÉKEINK

SZEPESSY GÉZA

TÖMÖRDY GYULA

DOMOKOS PÁL PÉTER

A "nagyszombati VINLAND térkép" előkerülésének története

Egy magyar hírhirdető a perui indiánok népszokásairól I

Miron Christea karánsebesi román püspök titkos napló

ADATTÁR

B. VILELLA de ALDANA

P. MAGYAR ARNOLD

Carta de Transylvania del año 1552.

A németújvári kálvinista káté a XVI. századból

KÖNYVSZEMLE

P. MAGYAR ARNOLD

CZEGLÉDY KÁROLY

VAJAY SZABOLCS

Schicksal eines Klosters

Nomád népek vándorlása napkelettől napnyugatig

Der Eintritt des ungarischen Stämmebundes in die europäische Geschichte

Die Bekchrung der Uiguren (II. Teil)

157

II. évf.